

FiComin lausunto komission ehdotuksesta digitaalisia markkinoita koskevaksi säädökseksi

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt FiComilta lausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (digitaalisia markkinoita koskeva säädös). FiCom kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja esittää kunnioittavasti seuraavaa:

Valtioneuvoston kannassa tarkastellaan vaikutuksia lähinnä asetuksen noudattamisen valvonnassa komissiota avustamaan säädettävän toimivaltaisen viranomaisen näkökulmasta, ja suomalaiset alustayritykset nähdään enemmänkin asetuksen tarjoaman suojan kohteina. Koska ns. portinvartija-alustoja säädellessä luodaan kuitenkin väistämättä tulevaisuuden suuntaviivoja digitaalisiin markkinoihin kohdistuvalle sääntelylle yleisemminkin, on tärkeää varmistaa tasapainoinen sääntely ja asianmukaiset prosessit jo tässä vaiheessa.

Velvoitteiden tulee olla perusteltuja ja selkeitä ja yrityksillä tulee olla mahdollisuus tulla kuulluksi. Sääntelystä, kuten artiklan 6 vielä tarkennettaviksi ilmoitetuista velvoitteista, tulee voida käydä aitoa vuoropuhelua. Esimerkiksi mainitun artiklan kohdan 1 alakohta j sisältää pitkälle meneviä vaatimuksia hakukonedatan jakamisesta, mikä sekä vaarantaa liikesalaisuuksia ja immateriaalioikeuksia että lisää hakukonemanipulaation riskiä. Muutenkin sääntelyn tulee olla oikeasuhtaista.

Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin kilpailuviranomaisten syyskuussa 2020 julkaisemassa kannanotossa *Digital platforms and the potential changes to competition law at the European level*¹ korostetaan, että komission suuria digitaalisia alustoja koskevan sääntelyn yhteydessä on tärkeää tarkastella sääntelytoimenpiteistä yrityksille ja kuluttajille koituvia etuja ja hyötyjä sekä suojella oikeusvarmuutta ja varmistaa ennakoitavuus. Komissio ehdottaa itselleen laajoja, yrityksiin ja yritysten yhteenliittymiin sekä jäsenvaltioihin ja jäsenvaltioiden viranomaisiin kohdistuvia toimivaltuuksia. Kuten valtioneuvoston kannassa todetaan, toimivallan laajuutta ja asianmukaisuutta tulee tarkastella huolellisesti.

Soveltamisala on rajattu tiettyihin portinvartija-aseman edellytykset täyttäviin yrityksiin ja yritysten on itse tarkistettava, täyttävätkö ne portinvartijoiden määrälliset kynnysarvot. Toisaalta vaikka kaikki kynnysarvot eivät täytyisikään, komissio voisi ehdotuksen mukaan määritellä yrityksen portinvartijaksi. Lisäksi portinvartija-aseman kynnysarvot eroavat niistä kynnysarvoista, joita komissio ehdottaa digitaalisia palveluita koskevassa säädösehdotuksessa erittäin suurten verkkoalustojen velvollisuuksiin liittyen. Samoihin toimijoihin kohdistuvat toisistaan poikkeavat kriteeristöt, yritysten vastuu kynnysarvojen täyttymisen tarkistamisesta sekä mahdollisuus tulla katsotuksi portinvartijaksi kynnysarvojen täyttymisestä riippumatta eivät luo riittävää oikeusvarmuutta yrityksille.

¹ <https://www.kfst.dk/media/ockjqz0b/digital-platforms-and-the-potential-changes-to-competition-law.pdf>

Ehdotusta on soveltamisalan osalta selvennettävä ja varmistettava esimerkiksi artiklan 1 kohtaa 6 muuttamalla, ettei jäsenvaltioiden kansalliseen lainsäädäntöön sisällytetä digimarkkinasäädöksen kanssa päällekkäisiä velvoitteita. Artiklan 2 kohdan 2 alakohta g tulee poistaa, ettei sääntelyä kohdistettaisi sellaisiin pilvipalveluihin, jotka eivät ole portinvartija-asemassa. Mahdollisen portinvartija-alustan omistajayrityksen vuotuista liikevaihtoa käsittelevä artiklan 3 kohdan 2 alakohta a ehdotettu muotoilu voi puolestaan johtaa tilanteeseen, jossa samankokoiset alustat voivat tulla tai olla tulematta katsotuiksi portinvartijoiksi puhtaasti omistajiensa liikevaihdon perusteella. Raja-arvoja määrittäessä tulee tarkastella nimenomaan palvelun liikevaihtoa.

Digitaalisia markkinoita koskevan säädöksen on oltava yhteensopiva muun EU-lainsäädännön kanssa. Jo voimassa oleva, oikeudenmukaisuuden ja avoimuuden edistämisestä verkossa toimivien välityspalvelujen yrityskäyttäjää varten annettu ns. P2B-asetus sekä yleinen tietosuoja-asetus tuovat alustoille omat velvoitteensa. Esimerkiksi ehdotuksen artiklan 5 kohta a käsittelee käyttäjän suostumusta henkilötietojen yhdistämiselle, mistä on säädelty jo tietosuoja-asetuksessa, joten päällekkäinen, ristiriitainen säännös tulee poistaa tai vähintäänkin sitä tulee tarkentaa. Lisäksi asetuksen soveltamisen ehdotetaan alkavan kuusi kuukautta sen voimaantulon jälkeen, mitä voidaan pitää yrityksiin kohdistuvat velvoitteet huomioon ottaen liian lyhyenä aikana.